

**НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ ЗА ТЕАТРАЛНО И ФИЛМОВО
ИЗКУСТВО „КРЪСТЬО САРАФОВ“**

Факултет ЕКРАННИ ИЗКУСТВА РЕЦЕНЗИЯ

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Клавдия Камбурова

Югозападен университет „Н. Рилски“ Благоевград

за дисертационен труд

**„ТВОРЧЕСКИ И ТЕХНИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ЦИФРОВАТА
РЕСТАВРАЦИЯ НА ФИЛМОВИ ФОНОГРАМИ“**

За присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в
професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство.

Докторант: **Ивайло Иванов Нацев**

Научен ръководител: **доц. д-р Валерия Крачунова-Попова**

Обща характеристика на дисертационния труд.

Дисертацията е с обем от 249 страници: Увод, Първа глава с шест основни точки, Втора глава с четири основни точки, Трета глава отново с четири основни точки, Заключение, както Приложения и Библиография/Използвани източници.

Актуалност на темата и проблема.

Дисертацията разглежда въпросите свързани с създаването и обработването Фоли ефекти и каква роля играят в звуковия дизайн?

В звуковия дизайн Фоли е ключова техника, която подобрява атмосферата и реализма на продукцията. Тя позволява на зрителя да усети сцената по-дълбоко и помага да се зададе общият емоционален тон на историята. Дисертацията разглежда проблемите от творчески, нормативен и етичен характер, съпътстващи техническата реализация на цифрова реставрация на филмови фонограми включително и с използването на Изкуствен

Интелект (ИИ), и влиянието им върху възприятието на цялостния кино продукт.

Съдържателни аспекти на дисертационния труд.

Докторантът прави исторически преглед на развитото на звука в киното, на техническите открития и въвеждането на различни софтуери за обработка на ефектите, отделя внимание на ролята при използването на Изкуствен интелект(ИИ).

Докторантът разглежда и въпросът за ролята на нах-синхронните или Фоли ефектите в изграждането на звуковата композиция на филма. Разгледани са филмови произведения, които са оказали значително влияние върху развитието на звука.

Фоли може да се определи като процес на „прилагане на ефекти“. Той включва синхронизиране на звуците, свързани с хора и предмети с действието на екрана от „фоли артистите“ в студиото. Звуковият дизайн и Фоли са неразделна част от визуалните медийни продукции. И двете подобряват разказването на истории чрез използването на звук и обогатяват преживяването на публиката. Звуковият дизайн и Фоли обаче не са едно и също нещо.

Нацев акцентира на разликите между тези два термина и това дава възможност да се разберете по-добре цялостния процес на звуков дизайн на една продукция. Звуковият дизайн обхваща целия диапазон от звук в една продукция.. Това включва набор от звукови елементи, включително диалог, музика, звукови ефекти, фонове звуци и да, Фоли. Звуковият дизайн комбинира и подрежда тези звуци, за да създаде цялостното емоционално въздействие на определена сцена или сцени.

Фоли е специфичен аспект на звуковия дизайн. Фоли ефектите се създават за продукция на живо, обикновено по време на фазата на постпродукцията. Тези звуци често се съчетават с физическите действия, появяващи се във филма.

Докторантът отбелязва, че в звуковия дизайн, Фоли ефектите и музиката работят заедно, за да подобрят значително емоционалната дълбочина на визуалната медийна продукция. Фоли ефектите представлява звукови ефекти, които оживяват физическата реалност на продукцията, докато музиката задава емоционалния тон и атмосферата на сцената. Когато тези два звукови елемента се комбинират, те допълнително обогатяват преживяването на зрителя. Музиката насочва емоционалната реакция на зрителя, а Фоли ефектите добавя реализъм и осезаемост към сцената. Следователно, въздействието на ефектите може значително да подобри качеството на разказване на истории и преживяването на публиката.

С напредъка в технологиите за запис, съвременното изкуство на Фоли ефекти непрекъснато се развиват.

Нацев прави обстоен преглед на развитието на съвременните софтуери за обработка на звук, както и участието на Изкуствен интелект.

Съвременните студия за Фоли ефекти използват стотици различни сцени и цифрови ефекти, за да пресъздадат околните звуци на филмите. Тези усъвършенствани техники правят производствения процес по-гъвкав и подобряват реализма на звуците в сцените.

Важна част от дисертационният труд и реставрирането на звукови фонограми.

Задачата на работещи в областта на съхранението на филми, е да използват възможностите, предоставени от технологиите, като същевременно останат верни на оригиналния филм и да гарантират, че производението ще бъде предадено на бъдещите поколения в добро състояние.

Кинематографичните произведения трябва да бъдат запазени дори само защото притежават художествена стойност. Защото изкуството е градивният елемент на културния мост, изграден между миналото и бъдещето

Киното е форма на изкуство, която отразява културата и допринася за формирането на споделена памет. Дори филмите, чиято художествена стойност е спорна, отразяват обществото, в което са създадени.

Следователно всяко произведение има качеството на документ и кинематографичното наследство трябва да бъде запазено без разлика.

Кинематографичните произведения съдържат политически, икономически и социологически открития от периода, в който са изобразени. Филмите носят следите от структурата, морала и социалните отношения на обществото, в което са създадени. Освен това, традиции, които се поддържат или са на ръба на изчезването, могат да бъдат предадени на бъдещите поколения чрез филмите.

Нацев акцентира върху ролята на ИИ при реставрирането на звуковите фонограми.

Филмите могат да предадат как човешките емоции, поведенчески модели и начини на мислене влияят на дадена ситуация. Измислените събития и герои се подхранват от реалния живот. Интересът на публиката към киното се е увеличил експоненциално, когато осъзнават, че много от филмите, които гледат, носят следи от собствения им живот. Независимо от времето и географията, в които са продуцирани, филмите, които носят човешки емоции и ценности, привличат вниманието на публиката. Това е една от най-важните причини, поради които стари образци на нашето кино се гледат и днес, въпреки че са били гледани многократно от публиката.

Детайли, които са изглеждали обикновени по времето, когато е направен филмът, могат да се превърнат в значими части от информацията с течение на времето.

Съхранението гарантира, че кинематографичният материал ще бъде предаден на бъдещите поколения по най-добрия възможен начин. Кинематографичното наследство се записва върху материали, произведени с различни технологии. За да се съхранят филмите, е необходимо да се

разпознае материалът, върху който са записани, и да се създадат условия за съхранение, подходящи за неговата структура

Научни приноси на дисертационния труд.

Предложени са 10 научни приноса. Смятам че, последните три не могат да се приемат за научни приноси. Провеждането на интервюта и анкети е стандартен и често използван инструмент при написването на дисертация.

Оценка на автореферата.

Авторефератът отразява вярно структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти, резултати и изводи от изследванията. Оформен съгласно стандартите в обем от 58 страници, с включени приноси и списък с публикации, свързани с темата на дисертацията.

Заключение.

Трудът притежава задълбоченост и допринася за обогатяване и допълване на теоретичните трудове в областта на звука в киното. Постигнатите резултати и направените изводи свидетелстват за: задълбочено познаване на изследваната материя, за практически опит и е реален принос в темата.

Това ми дава основание да гласувам с ДА за присъждането на ОНС „доктор“ на Ивайло Иванов Нацев.

24.01.2026

доц. д-р Клавдия Камбурова

София